

Bomen zijn emotie, schuine bomen über-emotie

Schuine iepen symboliseren nieuwe allure van Den Helder

Iedere boombeheerder weet het: bomen zijn emotie. De emotie die expres schuin geplante bomen oproepen gaat nog een stapje verder: über-emotie dus. Dat laatste ondervonden de gemeente Den Helder en landschapsarchitect Edzo Bindels bij de realisatie van een tweetal parken in het stadshart van Den Helder. Edzo Bindels: "Het is jammer dat bestuurders die iets willen opbouwen op zo'n manier worden afgerekend."

Auteur: Hein van Iersel

Den Helder is geen stad waar er tien van in het dozijn gaan. Daarvoor is de ligging, het klimaat, de geschiedenis en de economie van de stad te bijzonder. Zelf was ik al meer dan tien jaar niet in Den Helder geweest en herinnerde mij het stadscentrum vooral als een ietwat morsige en vooral ook winderige plek, waar je eigenlijk niet wilt zijn. Dat winderige is gebeven, maar de stad is in tien jaar behoorlijk opgeknapt en de plannen voor een verdere upgradering zijn in voorbereiding. B&W van Den Helder hebben hiervoor een apart bedrijf opgericht: Zeestad. Deze bv moet de plannen voor de upgradering van het stadshart in goede banen leiden. Hierbij is ook Edzo Bindels betrokken. Bindels is als architect verbonden aan West8, een bureau voor stedenbouwkundige architectuur met kantoren in Rotterdam, Brussel, New York en Toronto.

Den Helder

Den Helder is als gemeente ontstaan uit twee delen. Historisch had je enerzijds het kleine vissersdorp Den Helder aan het Marsdiep en anderzijds de meer stedelijke marinehaven en bijbehorende bebouwing aan de Waddenzee. Doordat in de tweede wereldoorlog de stedelijke bebouwing rondom de marinehaven grotendeels

werd weggeschoten omdat de Duitse bezetter vrij schutsveld wilde hebben, begon de stad na '45 met een schone lei. Nu, bijna 70 jaar later, is dat oorlogsverleden nog steeds zichtbaar. Het grootste gemis voor stedenbouwkundig architect Bindels is het gebrek aan intimiteit dat de stad uitstraalt.

Een tweede probleem waar Den Helder mee kampt, is een demografische krimp. Dat heeft

volgens Bindels primair te maken met het gebrekkige imago van Den Helder. Economisch gezien is er in Den Helder niet zoveel aan de hand. Er is meer werkgelegenheid dan dat er inwoners zijn. Veel mensen die aan de Noord-Hollandse kust wonen, pendelen dagelijks naar hun werk in Den Helder. Met een opgefrist stadshart zou het mogelijk moeten zijn een deel van die forenzen te verleiden om in Den Helder te komen wonen.

De volgende iepen zijn geleverd door boomkwekerij van den Berk en Boomkwekerij Udenhout in 2009 en 2010 *Ulmus Lobel, Ulmus Dodoens Ulmus Clusius, Ulmus Plantijn en Ulmus Columella*. Den Helder heeft gekozen voor een grote variëteit aan iepenklonen gekozen, zowel met het oog op ziekteresistentie tegen iepziekte en om een wat gevarieerder beeld in kronen te krijgen.

een natuurlijk schuin gegroeide iep net achter de Zeedijk in Den Helder.

Het plan dat West8 heeft ontwikkeld en dat inmiddels in fases wordt uitgevoerd gaat uit van het uitdunnen en vergroenen van het bestaande winkelhart en het opnieuw oprichten van een cultureel winkelhart op de plaats van de sfeervolle oude marinehaven.

De bedoeling is dat in de komende jaren het oude winkelhart omarmd wordt door een groene allée van schuine iepen. Daarvoor zal een fors aantal bestaande gebouwen tegen de grond moeten.

In 2009 en 2010 is een aantal parken aangeplant met daarin de beruchte schuine iepen. Al deze iepen zijn door aannemer Stoop Waarland precies acht graden uit het lood gezet. Exact op de heersende windrichting.

Commotie

Bindels lacht een beetje onwennig als hij vertelt over de commotie die het schuin zetten van de iepen heeft veroorzaakt. "Enerzijds ben ik blij met de betrokkenheid van de bewoners van Den Helder, maar ook ben ik geschrokken van de reacties die op internet te lezen zijn over mijn plannen." Ook binnen de gemeenteraad zorgt het plan voor de nodige beroering. Nog dit

Schuin planten is natuurlijk geen unicum. Alleen de schaal waarop dit in Den Helder is misschien bijzonder. Om de ervaringen van Nederlandse boomverzorgers te polsen, plaatsten wij een verzoek op www.boomzorg.nl om ons uw ervaringen mee te delen met schuin planten.

Binnen de gemeente Hoogeveen is een paar jaren geleden ook een aantal bol-essen schuin geplant. Inmiddels staan deze bomen weer nagenoeg rechtop. Dat bewijst dat de natuur op termijn altijd zal winnen.

Johan Scheere, Gemeente Hoogeveen

In parken zijn het vaak de "kromme" bomen die charme geven aan een beplanting. Ik vind het jammer dat er alleen maar kaarsrechte bomen worden aangeboden. Het planten van schuine bomen vind ik wel gedurfd. Uiteindelijk zal de natuur toch zelf zijn weg zoeken. En zo hoort het ook!

Werner Kreutzer, Gemeente Valkenburg

In het jeugdstadium zullen deze schuine bomen een interessant beeld geven, maar wat als deze bomen groter zijn? En over 20 jaar? Wat is dan het beeld? Mogelijk hogere onderhoudskosten? Hoe te handelen bij onderhoud en inspectie? Allemaal vragen waar nog geen antwoord op is?

René Jochems, Westrom Roermond

voorjaar heeft de meerderheid van de raad een motie aangenomen waar politiek gevraagd wordt de bomen gewoon recht te planten. "Wat mij in de reacties het meeste stoort, is de negatieve kracht die ervan uitgaat. Bestuurders die op een positieve manier willen werken aan de toekomstige leefbaarheid van Den Helder, worden via internet en overdreven reacties zwart gemaakt en beschuldigd van regentesk gedrag", aldus de stadsarchitect.

Zelf tilt Bindels niet zo zwaar aan het schuin planten. Hij laat mij een oude iep zien net achter de zeedijk. Deze boom is gewoon recht geplant, maar onder invloed van zout en zeewind scheef gegroeid. De wind die over de zeedijk heen komt, zorgt volgens Bindels voor een constante aanvoer van zout. De boom reageert daarop door schuin te groeien.

In Den Helder is op passende wijze een kenmerkende alledaagse windkarakteristiek van dit deel van Nederland benadrukt. Bezoekers en passanten zullen mogelijk nog bewuster en actiever naar hun eigen omgeving gaan kijken.

Theo van 't Klooster, Landscape Studio

Groen en bomen gaan steeds meer overlopen in kunstvormen. Ik kijk met spanning naar de volgende nieuwe ideeën met bomen.

Peter Hol, Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

Geweldig dat er weer wat nieuws geprobeerd wordt! Creatieve geesten zijn een verrijking van onze gemeenschap.

Wim Appelman, Gemeente Ede

De Helder organiseert hier een calamiteit. Over 10 tot 20 jaar hebben we een plein met hoge scheve bomen, die vermoedelijk dan uit veiligheidsoverwegingen gekapt gaan worden. Het komt mij over dat we de natuur weer eens willen omvormen.

Henk Swaagstra, ES Consulting

Wij hebben een jaar of 5 geleden ook bomen scheef geplant, vooral om het visuele effect van het relief te versterken. Ook toen werd er raar tegenaan gekeken. Een aantal bomen groeien langzaam weer richting verticaal, maar het levert nu een mooi en natuurlijk beplantingsbeeld op.

Jeroen Heij - Adviesbureau Haver Droeze

Edzo Bindels